

[Vesterager.]

Skoler og Realskolerne. Vi har i Virkeligheden et dyrt Inspektionsapparat her i Landet, og jeg tror ikke, det er en yderligere Udvikling af dette, man i Virkeligheden længes efter i Skolekredse. Det forekommer mig, at det, det drejer sig om, er, at der kan være baade en stedlig Styrelse, der i nogen Maade er i Kontakt med Hjemmene og ogsaa i Stand til at bedømme Skolens Arbejde nogenlunde retfærdigt, og dernæst en Kredsstyrelse, som i paakommende Tilfælde kan gribe ind paa en Maade, som man kan gaa ud fra vil virke retfærdigt overfor de Mennesker, der kommer til at staa lidt vanskeligt i det. Men det er min Overbevisning, at alt, hvad der ellers skal til af Fornyelse, ikke kommer gennem Inspektion, men gennem Instruktionskursus og derigennem, at Læreren selv er en interesseret Mand, der søger at følge med i sit Fag og sætter hele sin Kraft ind paa at holde sig selv frisk i Undervisningen; kan han ikke det, tror jeg ikke, det hjælper meget, om der kommer en eller anden og ser paa ham en Gang imellem.

Og hvad i øvrigt angaar § 18 i Lovforslaget og Bemærkningerne dertil, maa jeg sige, jeg blev noget forfærdet ved at se, at der i Bemærkningerne staar, at Kredslæreren skal tilse en Skole flere Gange om Aaret og maaske flere Dage ad Gangen. Jeg vilde ikke være glad for at faa Besøg af saadan en Kredslærer flere Dage ad Gangen. Jeg har altid været glad, naar man fik Besøg af Skolens Tilsyn; man har jo altid haft det lidt festligt ved saadan en Lejlighed, det var en Højtidsdag for Lærerne, og det var en Højtidsdag for Børnene, og man var glad for det. Men skulde man have Besøg saadan i flere Dage, maa jeg bede om, at vi i Lønningsloven faar indført, at Læreren faar et klækkeligt Repræsentationstillæg. For det kan ellers blive en vanskelig Omgang for ham at skulle tage imod denne Inspektion flere Dage i Træk. Jeg tror altsaa ikke, det lader sig gennemføre, og det vilde ogsaa være ødelæggende for Skolerne og for Lærerne ude paa Landet, hvor hvert Menneske kender Læreren og hans Forhold, og hvis han ikke har vanskelige Forhold i Forvejen, tror jeg, han vilde faa det ved at komme ind under et saadant Søgelys fra en Inspektion.

Jeg skal ikke sige meget om det københavnske Skolevæsen; da jeg ikke er saa godt inde i disse Forhold, skal jeg henholde mig til ganske faa Bemærkninger, som jeg egentlig før har fremsat, ogsaa her i det høje Ting, nemlig den Betragning, at det maa

være vor Opgave i Lovgivningen ikke at spænde Folkeskolen ind i saa snævre Rammer, at det kommer til at virke generende for Landsbyskolen eller for Byskolen. Man kan ikke benægte, at der er en uhyre Forskel paa Skolevæsenet i de store Byer og Landsbyskolen. Og derfor bør der paa disse Omraader være Frihed for os i Skolen, saavel i By som paa Land.

Jeg skal heller ikke nærmere undersøge, hvor vidt det Forsøg, der her bliver gjort fra den højtærede Undervisningsministers Side paa at samle det sønderjydske Skolevæsen ind under dette Lovforslag, vil kunne holde. Heller ikke skal jeg sige meget om Forsøget paa at gennemføre visse Ligheds punkter mellem Skolevæsenet i København, i Provinsen og paa Landet. Det kan være saare naturligt, at man gør et saadant Forsøg; men det er min Overbevisning, at man maa tage vidtrækkende Hensyn til den uhyre Forskel, der er paa et københavnsk Skolevæsen og Skolevæsenet ude i Landkommunerne. Men jeg er rigtignok ogsaa bange for, at der her ved det, der er foreslaaet for Hovedstadens Vedkommende, vil skabes en vis Forvirring; dog, det maa vi tale nærmere om i Udvalget. Naar vi tænker paa de mange, mange Skoler, der er her i den store By, og ser, at alle disse forskellige Skoler skal til at vælge deres Forældreraad, som saa til sidst skal samles i en Enhed, saa tror jeg, man maa indrømme, at det vil blive mange Ideer og mange forskellige Røster, der vil komme til Orde; det vil sikkert vise sig, at en Gennemførelse heraf vil have sine store Vanskeligheder.

Med Hensyn til den private Skole er det jo saadan herhjemme, at det er vanskeligt nok for Tiden at faa en Friskole eller Privatskole til at gaa; og det gaar ikke an, at vi prøver at gøre det endnu vanskeligere. Men det tror jeg vil blive Resultatet, hvis vi gennemfører det her foreliggende Lovforslag. Det maa undergaa en, maaske velvillig, men gennemgribende Kritik, og der maa gennemføres Ændringer, før jeg kan tilsige min Støtte til at ophøje det til Lov.

Jeg skal slutte med at sige, at vi er villige til at medvirke til at finde en Form for en Nyordning for Folkeskolens Styrelse og Tilsyn; men der er i det Lovforslag, som her er fremsat, mange Enkeltheder og ogsaa forskellige store principielle Spørgsmaal, som vil stille sig hindrende i Vejen for, at vi kan gaa med til det i den foreliggende Skikkelse. Men vi har da ogsaa den højtærede Ministers Ord for, at der kan forhandles paa mange Punkter, og at der